

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การดำเนินธุรกิจชุมชนในชุมชนชนบทภาคเหนือ
 ชื่อผู้เขียน นายสมประสงค์ บุญเกิด
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
 คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ	กรรมการ
อาจารย์วิสุทธิ์ วาณิช	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทุนที่มีอยู่ทั้งในและนอกชุมชน และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจชุมชน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาทุนที่มีอยู่ทั้งในและนอกชุมชน ที่ชุมชนจะสามารถใช้เพื่อการจัดธุรกิจชุมชน การดำเนินธุรกิจชุมชนแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต โดยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การดำเนินงานของชุมชนในการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน โดยการวิเคราะห์สาระของความเป็นมาในการแก้ปัญหาดังแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า ทุนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจชุมชนของหมู่บ้านแม่กะ มีหลายประเภทที่มีเป็นรูปธรรมและนามธรรม ทุนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ 1. ทุนที่เป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติ คือ ดิน น้ำ ซึ่งก่อให้เกิดการนำไปใช้ในการผลิตของกลุ่มและชุมชน 2. ทุนที่เป็นวัตถุดิบรูปของทรัพย์สินเงินทอง หรืออุปกรณ์ต่างๆ โดยการระดมทุนในชุมชนเพื่อจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร ทำให้เกิดการหมุนเวียนของกระแสเงินที่ใช้ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น มีการสร้างเครือข่ายในการระดมทุนทั้งทางด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์จากองค์กรภายนอกชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ได้จากองค์กรภาครัฐ

ทุนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ 1) วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว เครือญาติ กลุ่มผู้นำ และชาวบ้านทั่วไป

รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่องของแรงงาน เช่น การร่วมแรงกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การช่วยเหลือแรงงาน การสร้างบ้านเรือน การลงแขก เป็นต้น

2. ท้องค้ความรู้สมัยใหม่ ที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกในรูปแบบของการฝึกอบรม ความรู้ ทักษะทางด้านวิชาการต่าง ๆ

3. ท้องค้กลุ่มองค์กรและเครือข่าย ที่ได้จากภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มหรือบุคคลในชุมชนและนอกชุมชนที่เป็นทั้งภาครัฐบาลและ เอกชน รูปแบบการดำเนินธุรกิจชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มฅบปนกิจศพ ดำเนินธุรกิจชุมชนในรูปแบบของธุรกิจการสวัสดิการ และการบริการ กลุ่มผู้ผลิตใบยาสูบดำเนินธุรกิจชุมชนในรูปแบบของธุรกิจการผลิตใบยาสูบขั้นปฐมภูมิ ธุรกิจการผลิตใบยาสูบขั้นทุติยภูมิ และธุรกิจของการบริการ โดยการขายแรงงาน กลุ่มสตรีดำเนินธุรกิจชุมชนในรูปแบบของการออมทรัพย์และบริการด้านการเงิน และการทำธุรกิจอาหารแปรรูปพื้นบ้านที่ดำเนินงานโดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่กะ , ซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ได้พัฒนาการเรียนรู้จนสามารถมองเห็นถึงความเจริญเติบโตของลุ่มทั้งในเชิงปริมาณก็คือ กลุ่มองค์กรสามารถมีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น และในเชิงคุณภาพก็คือกลุ่มองค์กรสามารถพัฒนาความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความคิด ขยายจากระดับหมู่บ้านขึ้นไปจนถึงระดับจังหวัดหรือระดับชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ

Thesis Title Community Businesses in Northern Rural Communities

Author Mr.Somprasong Boonkerd

M.Ed. Nonformal Educational

Examining Committee

Assoc.Prof.Dr.Pasina Thanchuang Chairman

Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuan Member

Lect.Visut Wanit Member

Abstract

This thesis was attempted to understand the existence and availability of funds both within and outside the community as well as their use in community business operations.

In collecting needed data, the researcher employed the interview and observation techniques in order to analyze and synthesize community efforts directed at solving community economic problems.

The study found that funds or capital used to operate businesses in the community, Mae Ka Village, existed in a number of forms and were of both concrete and abstract nature. They were 1. of natural resources type such as soil, water basically instrumental to group and community production activities, and 2. assets, money or various instruments/equipment brought into being by community fund mobilization efforts with the aim of setting up such groups as housewives and agriculturists. Such efforts made possible cash flows needed for strengthening the community economy. In such mobilization efforts, various networks with outside organizations, mostly public

ones, were created in order for the community to obtain needed cash and materials.

1. Abstract capital or funds comprised community traditions, culture and folk wisdom; such social relationships as family-to-family, kinship, leader-villager and villager-villager etc.; mutual labour help such as in building houses or rice harvesting, etc.

2. Modern body of knowledge supplied by outside organizations through, for example, training, technical knowledge and skills, ect.

3. Group, organization and network capital generated both within and outside the community such as relationship networks among community members or groups and with outside ones, both public and private.

Community businesses took various forms: funeral management group providing welfare and needed services; tobacco leaves production group operating to produce tobacco leaves both at the primary and secondary levels as well as commercial labour servicing; women's group operating in the form of savings business and providing financial services as well as local food processing, etc. These groups had improved their business experiences to the point they were able to observe their both quantitative growth, e.g., increased group members, and qualitative growth, e.g., improved group abilities, skills, knowledge, ideas, etc., extending from the village to provincial and national levels, all contributing to the community economic strength.